

Η ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΣΗΜΕΡΑ

Διαπιστώσεις - Τάσεις - Προοπτικές

14ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ε.Δ.Ε.Κ.Α.

Σταματίνα Γιαννακούρου, Επίκ. Καθηγήτρια
Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου

Ελένη Διονυσοπούλου, Δικηγόρος, Δ.Μ.Σ.

Χρήστος Ιωάννου, Οικονομολόγος Ph.D., Μεσολαβητής Ο.ΜΕ.Δ.

Άρις Καζάκος, Καθηγητής Νομικής Α.Π.Θ.

Λευκή Κιοσσέ-Παυλίδου, Επίκ. Καθηγήτρια Νομικής Δ.Π.Θ.

Ιωάννης Κουκιάδης, Ομότ. Καθηγητής Νομικής Α.Π.Θ.

Δημήτριος Λαδάς, Λέκτορας Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Γεώργιος Λεβέντης, Ομότ. Καθηγητής Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ιωάννης Ληξουριώτης, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Κώστας Παπαδημητρίου, Καθηγητής Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Άγγελος Στεργίου, Καθηγητής Νομικής Α.Π.Θ.

Η συλλογική διαπραγμάτευση σήμερα
ISBN 978-960-562-388-3

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομικάλη 23, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

Αθήνα: Μαυρομικάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521
Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212
Πάτρα: Κανάρη 15, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600
Θεσ/νίκη: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημία τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director: Μιχαήλα Καπασκέλη
Υπεύθυνος Παραγωγής: Ανδρέας Μενούνος
Φωτοστοιχειοθεσία: Χρύσα Ζαργιαννάκη
Παραγωγή: NB Production AM100315M23

NOMIKI BIBLIOTHIKI GROUP

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced by any means, without prior permission of the publisher.

member of Europe's 500
dynamic enterprises

Committed to excellence

© 2015, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Η ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΣΗΜΕΡΑ

Διαπιστώσεις - Τάσεις - Προοπτικές

14ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ε.Δ.Ε.Κ.Α.
(Οκτώβριος 2014)

Σταματίνα Γιαννακούρου, Επίκ. Καθηγήτρια
Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου
Ελένη Διονυσοπούλου, Δικηγόρος, Δ.Μ.Σ.
Χρήστος Ιωάννου, Οικονομολόγος Ph.D., Μεσολαβητής Ο.ΜΕ.Δ.
Άρις Καζάκος, Καθηγητής Νομικής Α.Π.Θ.
Λευκή Κιοσσέ-Παυλίδου, Επίκ. Καθηγήτρια Νομικής Δ.Π.Θ.
Ιωάννης Κουκιάδης, Ομότ. Καθηγητής Νομικής Α.Π.Θ.
Δημήτριος Λαδάς, Λέκτορας Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών
Γεώργιος Λεβέντης, Ομότ. Καθηγητής Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών
Ιωάννης Ληξουριώτης, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου
Κώστας Παπαδημητρίου, Καθηγητής Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών
Άγγελος Στεργίου, Καθηγητής Νομικής Α.Π.Θ.

Με τη συνεργασία του Δικηγορικού Συλλόγου Χαλκίδας

NΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Collective bargaining in the present
ISBN 978-960-562-388-3

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

NOMIKI BIBLIOTHIKI

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

© 2015, NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ	1
--------------------------	----------

Κώστα Δ. Παπαδημητρίου

Προέδρου ΕΔΕΚΑ, Καθηγητή Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Συλλογική αυτονομία, συλλογικές συμβάσεις εργασίας και Διαιτησία μετά την ΣτΕ Ολ 2307/2014	5
---	---

Άρης Καζάκος

Καθηγητής Εργατικού Δικαίου Νομικής Σχολής ΑΠΘ

Η νέα ρύθμιση της διαιτησίας	23
------------------------------------	----

Γεώργιος Λεβέντης

Ομότ. Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Οι ενώσεις προσώπων ως πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις	33
---	----

Λευκή Κιοσσέ – Παυλίδου

Επίκ. Καθηγήτρια Εργατικού Δικαίου Νομικής Σχολής ΔΠΘ

Η ένωση προσώπων	49
------------------------	----

Παρέμβαση Δημητρίου Ν. Λαδά

Λέκτορας Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Οι τρόποι επίλυσης των συλλογικών διαφορών εργασίας πριν και μετά την απόφαση ΣτΕ Ολ 2307/2014	57
---	----

Σταματίνα Γιαννακούρου

Επίκ. Καθηγήτρια Εργατικού Δικαίου,

Τμήμα Νομικής Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου

Οι νέοι τρόποι επίλυσης συλλογικών διαφορών	75
---	----

Παρέμβαση Ελένης Διονυσοπούλου

Δικηγόρου, ΔΜΣ Εργατικού Δικαίου

«Χρόνος ισχύος των ΣΣΕ» υπό το πρίσμα του σεβασμού της συλλογικής αυτονομίας.....	83
--	----

Ιωάννης Ληξουριώτης

Καθηγητής Εργατικού Δικαίου Παντείου Πανεπιστημίου

Η συλλογική διαπραγμάτευση και τα αποτελέσματά της στην πράξη τα έτη 2012-2014	103
---	-----

Κώστας Δ. Παπαδημητρίου

Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Χρήστος Α. Ιωάννου

Οικονομολόγος Ph.D., Μεσολαβητής Ο.ΜΕ.Δ.

Η συλλογική διαπραγμάτευση στις Δ.Ε.Κ.Ο.....	117
--	-----

Κώστας Δ. Παπαδημητρίου

Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Συλλογικές συμβάσεις (συμφωνίες) κοινωνικής ασφάλισης.....	135
--	-----

Άγγελος Στεργίου

Καθηγητής Νομικής Σχολής ΑΠΘ

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ Ι. ΚΟΥΚΙΑΔΗ

Προσφώνηση του τιμωμένου από τον Πρόεδρο της ΕΔΕΚΑ Κώστα Δ. Παπαδημητρίου	163
---	-----

Παγκοσμιοποίηση της Οικονομίας – Παγκοσμιοποίηση της Εργασίας και το νέο Εργατικό Δίκαιο.....	165
--	-----

Αντιφώνηση Ιωάννη Δ. Κουκιάδη

Ομότ. Καθηγητή Νομικής Σχολής ΑΠΘ

Η νέα ρύθμιση της διαιτησίας

Γεώργιος Λεβέντης
Ομότ. Καθηγητής
Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Μετά την απόφαση 2307/2014 της Ολ. του ΣτΕ η Πολιτεία, προκειμένου να μην προκύψει αβεβαιότητα ως προς το θεσμικό πλαίσιο της διαιτησίας, εισήγαγε με τον Ν. 4303/2014¹ νέα ρύθμιση της μεσολάβησης/διαιτησίας. Η νέα ρύθμιση περιέχει τις εξής κυρίως αλλαγές:

1. Μεσολάβηση

Η μεσολάβηση διατηρεί τον προαιρετικό της χαρακτήρα. Ο ρόλος του μεσολαβητή παραμένει ο ίδιος. Στη νέα ρύθμιση τονίζεται ότι οι συζητήσεις με το μεσολαβητή διεξάγονται επί των **αιτιολογημένων προτάσεων και αντιπροτάσεων** των μερών και επαναλαμβάνεται ότι ο μεσολαβητής εξετάζει την οικονομική κατάσταση και εξέλιξη της ανταγωνιστικότητας της παραγωγικής δραστηριότητας στην οποία αναφέρεται η συλλογική διαφορά και ότι μπορεί να συνεπικουρείται από ένα ή περισσότερους πραγματογνώμονες της επιλογής του (βλ. παρ. 4 του άρθρ. 15 Ν. 1876/1990, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο τέταρτο παρ. 1 του Ν. 4303/2014).

Η σημαντικότερη καινοτομία της νέας ρύθμισης είναι ότι ο μεσολαβητής δεν έχει απλώς δικαίωμα να υποβάλει πρόταση μεσολάβησης, αλλά έχει **υποχρέωση**. Σύμφωνα με τη νέα διατύπωση της παρ. 6 εδάφ. α) του άρθρ. 15 Ν. 1876/1990 (όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο τέταρτο παρ. 2 Ν. 4303/2014) «**Αν τα μέρη δεν καταλήξουν σε συμφωνία μέσα σε προθεσμία..., ο μεσολαβητής κοινοποιεί στα μέρη αιτιολογημένη πρόταση μεσολάβησης...**». Μάλιστα η νέα διάταξη απαριθμεί και τα στοιχεία, τα οποία πρέπει υποχρεωτικώς να αναφέρει η πρόταση του μεσολαβητή. Μεταξύ των στοιχείων αυτών ιδιαίτερη σημασία έχει το απαριθμούμενο υπό vii): «**ρητή διατύπωση όλων των όρων της προτεινομένης συλλογικής σύμβασης εργασίας, χωρίς παραπομπές σε άλλες ρυθμίσεις**». Από τη νέα αυτή διάταξη προκύπτει ότι η πρόταση του μεσολαβητή πρέπει να περιέχει όλους τους κανονιστικούς όρους της προτεινομένης υπό κατάρτιση ΣΣΕ και **δεν επιτρέπεται να παραπέμπει σε κανονιστικούς όρους προ-**

1. Βλ. και σχετική τροποποίηση με τον Ν. 4310/2014 κατωτέρω στα ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ. Βλ. επίσης ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ Γ. Λεβέντη στο ΔΕΝ 2014, τεύχος 1656 σ. 1265.

γενέστερων ΣΣΕ ή Διαιτ. Αποφάσεων. Επομένως, μετά τον Ν. 4303/2014 οι Διαιτ. Αποφάσεις δεν επιτρέπεται να ρυθμίζουν όρους εργασίας με τη μέθοδο της παραπομπής σε άλλες ΣΣΕ ή ΔΑ. Η νέα αυτή ρύθμιση **επαναλαμβάνεται** και στη νέα διατύπωση του άρθρ. 16 παρ. 6 του Ν. 1876/1990 αλλά και στην από 10-10-2014 **Αιτιολογική Έκθεση** επί του Σχεδίου Νόμου 4303/2014.

2. Διαιτησία

Ουσιαστικότερες είναι οι μεταβολές που επέφερε ο Ν. 4303/2014 στο δίκαιο της διαιτησίας. Το άρθρο 16 του Ν. 1876/1990 (όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο τέταρτο παρ. 3 του Ν. 4303/2014) προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

α) Μονομερούς προσφυγή στη διαιτησία

Η νέα ρύθμιση επαναφέρει τη δυνατότητα μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία. Σύμφωνα με τη νέα διατύπωση του άρθρ. 16 παρ. 2 Ν. 1876/1990 «είναι δυνατή η προσφυγή στη διαιτησία μονομερώς στις εξής περιπτώσεις: α) από οποιοδήποτε μέρος, εφ' όσον το άλλο μέρος αρνήθηκε τη μεσολάβηση, β) από οποιοδήποτε μέρος μετά την υποβολή της πρότασης μεσολάβησης». Δηλαδή, μετά την πρόταση του μεσολαβητή (η υποβολή της οποίας είναι πλέον, όπως εκθέσαμε, υποχρέωση και όχι δικαίωμα του μεσολαβητή) κάθε μέρος της διαφοράς μπορεί να προσφύγει μονομερώς στη διαιτησία. Μπορεί, επομένως, να προσφύγει μονομερώς στη διαιτησία και το μέρος εκείνο της συλλογικής διαφοράς που προκάλεσε την αποτυχία των συλλογικών διαπραγματεύσεων, υποβάλλοντας π.χ. ανεδαφικές ή υπερβολικές προτάσεις ή μη αιτιολογημένες προτάσεις ή αντιπροτάσεις.

β) Η διαιτησία διεξάγεται από ένα διαιτητή ή από Τριμελή Επιτροπή Διαιτησίας (βλ. νέα διατύπωση άρθρ. 16 παρ. 3 Ν. 1876/1990)

Η διαιτησία διεξάγεται από Τριμελή Επιτροπή Διαιτησίας **αν το ζητήσει ένα εκ των μερών ή στην περίπτωση της μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία.** Ο διαιτητής ή οι διαιτητές της Τριμελούς Επιτροπής και οι αναπληρωτές τους καθώς και ο εκ των διαιτητών οριζόμενος ως πρόεδρος της Τριμελούς Επιτροπής επιλέγονται από τον κατάλογο των διαιτητών του ΟΜΕΔ με συμφωνία ή με κλήρωση σύμφωνα με τη γνωστή διαδικασία (βλ. άρθρ. 16 παρ. 4 Ν. 1876/1990).

γ) Τα στοιχεία επί των οποίων θεμελιούται η ουσιαστική ρύθμιση των ΔΑ

Ο διαιτητής και τα μέλη της Επιτροπής Διαιτησίας έχουν τα ίδια δικαιώματα με τον μεσολαβητή. Μελετούν όλα τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν στο στάδιο

της μεσολάβησης και τα πρόσθετα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά τη διαδικασία της διαιτησίας και **«κυρίως τα οικονομικά και χρηματοοικονομικά στοιχεία, την εξέλιξη της ανταγωνιστικότητας και την οικονομική κατάσταση των ασθενέστερων επιχειρήσεων της παραγωγικής δραστηριότητας στην οποία αναφέρεται η συλλογική διαφορά, την πρόοδο στη μείωση του κενού ανταγωνιστικότητας και στη μείωση του μοναδιαίου κόστους εργασίας κατά τη διάρκεια του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής της χώρας»** (άρθρ. 16 παρ. 5 Ν. 1876/1990). Από την προηγούμενη διάταξη συνάγεται ότι **αποφασιστικά κριτήρια** κατά τη ρύθμιση των όρων εργασίας από τον διαιτητή ή την Επιτροπή Διαιτησίας είναι η οικονομική κατάσταση, η κατάσταση και εξέλιξη της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης και το κόστος εργασίας σε συνδυασμό με τα λοιπά οικονομικά και χρηματοοικονομικά στοιχεία της συγκεκριμένης συλλογικής διαφοράς. Αν μάλιστα η Διαιτητική Απόφαση πρόκειται να ρυθμίσει τους όρους εργασίας όχι σε επίπεδο επιχείρησης αλλά σε επίπεδο κλάδου ή σε επίπεδο ευρύτερο ή πανελλήνιο, τότε —κατά τη βούληση του νομοθέτη— **πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τους διαιτητές η οικονομική κατάσταση και κατάσταση ανταγωνιστικότητας των ασθενεστέρων επιχειρήσεων του κλάδου ή του χώρου που αφορά η συλλογική διαφορά.** Δηλ. οι διαιτητές δεν πρέπει να προσανατολίζονται στην οικονομική αντοχή της μέσης επιχείρησης, αλλά στην οικονομική κατάσταση και κατάσταση ανταγωνιστικότητας των ασθενέστερων επιχειρήσεων από εκείνες που θα δεσμεύονται από τη Διαιτ. Απόφαση. Η ρύθμιση αυτή είναι μεν εύλογη, καθιστά όμως δυσχερή και επίπονη την κρίση του διαιτητή.

Η ρύθμιση αποβλέπει προφανώς να διευκολύνει και τις οικονομικά ασθενέστερες ή μικρομεσαίες επιχειρήσεις να ανταποκρίνονται στους όρους εργασίας που προβλέπουν οι κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές ΣΣΕ. Τέλος, η νέα διάταξη του άρθρ. 16 παρ. 5 Ν. 1876/1990 υπογραμμίζει ότι κατά τη διάρκεια του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής οι διαιτητές θα λαμβάνουν εκτός των άλλων υπ' όψη και την πρόοδο στη μείωση του κενού της ανταγωνιστικότητας και στη μείωση του μοναδιαίου (δηλ. ανά μονάδα προϊόντος) κόστους εργασίας.

δ) Αιτιολογία Διαιτητικών Αποφάσεων

Η νέα ρύθμιση του άρθρ. 16 παρ. 6 Ν. 1876/1990 προβλέπει ότι η Διαιτ. Απόφαση (ΔΑ) **«πρέπει να περιέχει πλήρη και τεκμηριωμένη αιτιολογία σχετικά με τους όρους εργασίας που τίθενται σ' αυτή και οι οποίοι δεν μπορούν να έρχονται σε αντίθεση ή να τροποποιούν προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας».** Η νέα ρύθμιση, επομένως, επιβάλλει την αιτιολογία των ΔΑ. Η αιτιολογία πρέπει να είναι **πλήρης και τεκμηριωμένη**, να παραθέτει δηλ. όλα εκείνα τα στοιχεία (οικονομική κατάσταση, κατάσταση ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης, κόστος εργασίας, γενικότερα οικονομικά στοιχεία) που δικαιολογούν και τεκμηριώνουν την κανονιστική ρύθμιση (τους κανονιστικούς όρους) που περιέχει η ΔΑ. Υπό το προγενέστερο δίκαιο, την

αιτιολογία των ΔΑ δεν προέβλεπε ο νόμος αλλά μόνο ο Κανονισμός Καταστάσεως των μεσολαβητών/διαιτητών του ΟΜΕΔ (άρθρ. 5 παρ. 3 περ. γ). Σύμφωνα με την άποψη που είχε τότε επικρατήσει, η αιτιολογία των ΔΑ (δεδομένου ότι οι ΔΑ επιλύουν συλλογικές διαφορές συμφερόντων και όχι νομικές διαφορές) είχε την έννοια ότι από το περιεχόμενο της ΔΑ έπρεπε να προκύπτει σαφώς ότι ο διαιτητής κατά την επίλυση της συλλογικής διαφοράς έλαβε υπ' όψη όλα τα στοιχεία του φακέλλου και ακολούθησε επακριβώς την προβλεπόμενη από το νόμο διαδικασία². Δηλ. η αιτιολογία των ΔΑ αφορούσε μόνο την «εξωτερική νομιμότητα» και όχι την «εσωτερική νομιμότητα» της ΔΑ (δηλ. την κατ' ουσίαν κρίση του διαιτητή)³.

Η νέα όμως ρύθμιση **απαριθμεί τα στοιχεία τα οποία οφείλει να λάβει υπ' όψη ο διαιτητής** (ή η Επιτροπή Διαιτησίας) **προκειμένου να εκδώσει την απόφασή του**. Επί πλέον η ΔΑ πρέπει —σύμφωνα με τη νέα ρύθμιση— να είναι **πλήρως αιτιολογημένη**, δηλ. να παραθέτει όλα τα στοιχεία τα οποία έλαβε και όφειλε να λάβει υπ' όψη ο διαιτητής και τα οποία δικαιολογούν την ουσιαστική κρίση του. Μάλιστα **η πληρότητα της αιτιολογίας ελέγχεται πλέον δικαστικά** (βλ. άρθρ. 16 παρ. 6). Είναι προφανές ότι **η νέα ρύθμιση έχει καταστήσει την αιτιολογία προϋπόθεση του κύρους της ΔΑ** και έχει κατ' ουσίαν μετατρέψει τις συλλογικές διαφορές συμφερόντων (όταν αποτελούν αντικείμενο ρύθμισης με ΔΑ) σε νομικές διαφορές.

Εξ άλλου η νέα ρύθμιση του άρθρ. 16 παρ. 6 Ν. 1876/1990 δεν επιβάλλει μόνο την «πλήρη και τεκμηριωμένη αιτιολογία» των όρων που περιέχει η ΔΑ, αλλά ορίζει επί πλέον ότι οι κανονιστικοί όροι της ΔΑ **«δεν μπορούν να έρχονται σε αντίθεση ή να τροποποιούν προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας»**. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι για τη σχέση ΔΑ και νόμου δεν ισχύει η διάταξη του άρθρ. 7 παρ. 3 Ν. 1876/1990, σύμφωνα με την οποία «*όροι εργασίας ΣΣΕ, που είναι ευνοϊκότεροι για τους εργαζομένους, υπερισχύουν των νόμων, εκτός αν πρόκειται για διατάξεις αναγκαστικού δικαίου με αμφιμερή ενέργεια*», αλλά ισχύει πλέον η αρχή ότι οι κανονιστικοί όροι της ΔΑ δεν επιτρέπεται να έρχονται σε αντίθεση ή να τροποποιούν διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, **έστω και αν περιέχουν ευνοϊκότερες ρυθμίσεις για τους εργαζομένους**. Καίτοι λοιπόν ισχύει (και μετά το Ν. 4303/2014) **η εξομοίωση των ΔΑ με τις ΣΣΕ**, παρά ταύτα η σχέση ΔΑ και νόμου δεν διέπεται από τη γενικότερη αρχή της προστασίας, αλλά η ΔΑ δεν επιτρέπεται να αποκλίνει από τις διατάξεις του νόμου είτε επί το ευνοϊκότερον για τους εργαζομένους είτε επί το δυσμενέστερον.

2. Βλ. Λεβέντη, Συλλογικό Εργατικό, σελ. 570 επ.

3. Βλ. Κ. Παπαδημητρίου Η επίλυση των συλλογικών διαφορών εργασίας, σελ. 151/152, Λεβέντη, όπου παραπάνω.

Προφανώς κατά την αντίληψη του νομοθέτη, όταν οι κοινωνικοί εταίροι ρυθμίζουν οι ίδιοι τους όρους εργασίας με ΣΣΕ, κάνοντας χρήση της συλλογικής αυτονομίας, μπορούν να θεσπίζουν ευνοϊκότερους όρους για τους μισθωτούς, δεδομένου μάλιστα ότι οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας περιέχουν **κατώτατα όρια προστασίας** και αποτελούν **μονομερώς αναγκαστικό δίκαιο** υπέρ των εργαζομένων. Το αυτό ισχύει και όταν οι κοινωνικοί εταίροι συνάπτουν ΣΣΕ κατά τη διάρκεια της μεσολάβησης με τη βοήθεια του μεσολαβητή ή αποδεχόμενοι την πρόταση του μεσολαβητή. Όταν αντιθέτως οι συλλογικές διαπραγματεύσεις αποτυγχάνουν και οι κοινωνικοί εταίροι προσφεύγουν στη διαιτησία, τότε η ΔΑ επιλύει μεν τη συλλογική διαφορά, δεν μπορεί όμως να εισάγει ρύθμιση διαφορετική από διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, εκτός βέβαια αν διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας ρητώς το επιτρέπουν (π.χ. θέσπιση ευνοϊκότερης αμοιβής από τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό, διευθέτηση χρόνου εργασίας). Η νέα αυτή διαμόρφωση της σχέσης ΔΑ και νόμου υποβαθμίζει τον ρυθμιστικό ρόλο των ΔΑ.

ε) Παραπομπή σε άλλες ΣΣΕ ή ΔΑ

Η νέα διάταξη του άρθρ. 16 παρ. 6 Ν. 1876/1990 επαναλαμβάνει τη ρύθμιση που ισχύει και για την πρόταση του μεσολαβητή (βλ. παραπ.) ότι δηλ. **«στη διαιτητική απόφαση διατυπώνονται ρητώς όλοι οι κανονιστικοί όροι»**. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι η ΔΑ, όπως συμβαίνει και με την πρόταση του μεσολαβητή, **δεν επιτρέπεται να ρυθμίζει όρους εργασίας κατά παραπομπήν, δηλ. παραπέμποντας σε κανονιστικούς όρους άλλων ΣΣΕ ή ΔΑ**. Μάλιστα το σχέδιο νόμου διευκρίνιζε σαφέστερα την παραπάνω διάταξη με το εξής εδάφιο: **«κανονιστικοί όροι άλλων συλλογικών ρυθμίσεων ισχύουν μόνον εφ' όσον το περιεχόμενό τους έχει περιληφθεί ρητά στη διαιτητική απόφαση»**. Κατά την ψήφιση όμως του σχεδίου νόμου στη Βουλή το εδάφιο αυτό αναδιατυπώθηκε ως εξής: **«Κανονιστικοί όροι άλλων εν ισχύι συλλογικών ρυθμίσεων εξακολουθούν να ισχύουν με τη διαιτητική απόφαση»**. Η νέα διατύπωση είναι ασαφής, δεν αποδίδει το νόημα της αρχικής διατύπωσης και προκαλεί την εντύπωση ότι ορίζει κάτι το αυτονόητο, ότι δηλ. κανονιστικοί όροι άλλων ΣΣΕ/ΔΑ που ισχύουν και δεν έχουν καταργηθεί ή τροποποιηθεί ρητώς ή σιωπηρώς από τη ΔΑ εξακολουθούν να ισχύουν.

Είναι ωστόσο σαφές ότι η διάταξη του άρθρ. 16 παρ. 6 εδ. β **«στη ΔΑ διατυπώνονται ρητώς όλοι οι κανονιστικοί όροι»** έχει την έννοια ότι αν η ΔΑ παραπέμπει σε κανονιστικούς όρους άλλων ΣΣΕ ή ΔΑ, η ρύθμιση αυτή κατά παραπομπή δεν ισχύει αν η ΔΑ δεν επαναλαμβάνει και δεν ενσωματώνει στο κείμενό της τους κανονιστικούς όρους στους οποίους γίνεται η παραπομπή. Η έννοια αυτή συνάγεται τόσο από την αντίστοιχη διάταξη του άρθρ. 15 παρ. 6 εδ. α του Ν. 1876/1990: **«στην πρόταση μεσολάβησης αναφέρονται: ...vii) ρητή διατύπωση όλων των όρων της προτεινομένης συλλογικής σύμβασης εργα-**

σίας, χωρίς παραπομπές σε άλλες ρυθμίσεις» όσο και από την **Αιτιολογική έκθεση** επί του Σχεδίου Νόμου 4303/2014.

Στην **Αιτιολογική Έκθεση** αναφέρονται επί του θέματος ειδικότερα τα εξής: «Με την ίδια παράγρ. 6 θεραπεύεται επίσης μία ακαταστασία και ασάφεια που παρατηρείται τις περισσότερες φορές στις διαιτητ. αποφάσεις, αλλά και στις ΣΣΕ, που παραπέμπουν στις διατάξεις άλλων ΣΣΕ, προκειμένου να καθορίσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις εργοδοτών και εργαζομένων. Έτσι οι ενδιαφερόμενοι, αλλά και οι ερμηνευτές του Δικαίου, είναι υποχρεωμένοι να αναζητούν κάθε φορά διάφορα κείμενα, πολλές φορές δυσεύρετα, και να προσπαθούν να τα συνδυάσουν, προκειμένου να διαπιστώσουν ποιο είναι το πλέγμα των διατάξεων που ρυθμίζει συγκεκριμένη έννομη σχέση. Με την ίδια παράγρ. 6, ενώ δεν τίθεται κανένας περιορισμός στους διαιτητές να αναφερθούν σε παλαιότερες ή παράλληλες ρυθμίσεις, για λόγους ασφαλείας δικαίου, οφείλουν να αντιγράψουν στις αποφάσεις τους τις διατάξεις άλλων ρυθμίσεων που θέλουν να ενσωματώσουν στη δική τους ρύθμιση. Με αυτόν τον τρόπο θα επιφέρουν και τις φραστικές ή άλλες προσαρμογές που θα έχουν γίνει αναγκαίες λόγω αλλαγής συνθηκών, πράγμα που δεν μπορούν να επιχειρήσουν οι ιδιωτικές κωδικοποιήσεις οι οποίες άλλωστε δεν δημιουργούν δίκαιο. **Επομένως, δεν θα ισχύουν διατάξεις άλλων συλλογικών ρυθμίσεων που δεν περιλαμβάνονται αυτούσιες σε διαιτητική απόφαση.**

Από τα προηγούμενα συνάγεται ότι **οι ΔΑ δεν επιτρέπεται να ρυθμίζουν όρους εργασίας κατά παραπομπήν**, παραπέμποντας απλώς στους κανονιστικούς όρους άλλων συλλογικών ρυθμίσεων (ΣΣΕ ή ΔΑ). Η ρύθμιση αυτή συνιστά **περιορισμό** της συλλογικής αυτονομίας και για το λόγο αυτό πρέπει να ερμηνεύεται στενά. Αυτό σημαίνει ότι η απαγόρευση της κατά παραπομπήν ρύθμισης (που εισήγαγαν οι νέες διατάξεις των άρθρων 15 παράγρ. 6 εδ. α και 16 παρ. 6 του Ν. 1876/1990, όπως αντικατεστάθησαν από το άρθρο τέταρτο του Ν. 4303/2014) **ισχύει μόνο για τις ΔΑ. Αντιθέτως οι ΣΣΕ μπορούν να ρυθμίζουν κατά παραπομπήν όρους εργασίας, χωρίς να ενσωματώνουν στο κείμενό τους τους κανονιστικούς όρους, στους οποίους γίνεται η παραπομπή.**

στ) Εξομοίωση των ΔΑ με ΣΣΕ - Περιεχόμενο και Αναδρομική ισχύς ΔΑ - Αναστολή του δικαιώματος απεργίας

Και υπό τη νέα ρύθμιση (άρθρ. 16 παρ. 8 Ν. 1876/1990) ισχύει η **εξομοίωση** των ΔΑ με ΣΣΕ. Μάλιστα με τη νέα ρύθμιση **καταργήθηκε ο περιορισμός ως προς το αντικείμενο ρυθμίσεων των ΔΑ, που προέβλεπε το προϊσχύσαν άρθρ. 16 παρ. 3 Ν. 1876/1990**, ότι δηλ. η ΔΑ περιορίζεται αποκλειστικά στον καθορισμό βασικού μισθού/ημερομισθίου και δεν επιτρέπεται να ρυθμίζει άλλο ζήτημα ούτε και ρήτρες που διατηρούν κανονιστικούς όρους προηγούμενων ΣΣΕ ή ΔΑ. Επομένως, οι ΔΑ έχουν, μετά τη νέα ρύθμιση, το αυτό αντικείμενο ρυθμίσεων με τις ΣΣΕ, με μόνους περιορισμούς ότι δεν επιτρέπεται να ρυθμίζουν όρους εργα-

σίας κατά παραπομπήν αν δεν ενσωματώνουν τους όρους αυτούς στο κείμενο της ΔΑ και δεν επιτρέπεται να αποκλίνουν από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Η ΔΑ ισχύει από την επομένη της υποβολής της αίτησης για μεσολάβηση.

Ο Διαιτητής ή η Επιτροπή Διαιτησίας **δεν μπορεί να προσδώσει στη ΔΑ αναδρομική ισχύ απώτερη από την επομένη της υποβολής της αίτησης για μεσολάβηση**. Αν τα μέρη της συλλογικής διαφοράς θέλουν ακόμη μεγαλύτερη αναδρομική ισχύ της ΔΑ, θα πρέπει να συμφωνήσουν τα ίδια τα μέρη για το ζήτημα αυτό και δεν θα αποφασίζει ο Διαιτητής ή η Επιτροπή Διαιτησίας. Αυτό προκύπτει από τη νέα διατύπωση του άρθρ. 16 παρ. 8 Ν. 1876/1990 σύμφωνα με την οποία: «*Η απόφαση της διαιτησίας εξομοιώνεται με ΣΣΕ και ισχύει από την επομένη της υποβολής της αίτησης για μεσολάβηση, εκτός αν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά*». Επομένως, μετά την προηγούμενη ρύθμιση του άρθρ. 16 παρ. 8 δεν είναι δυνατόν να υποστηρίζεται πλέον η *contra legem* ερμηνεία που είχε γίνει δεκτή στη νομολογία⁴, ότι ο διαιτητής —έστω και αν δεν συμφωνούν τα μέρη— έχει τη δυνατότητα να προσδίδει αναδρομική ισχύ στη ΔΑ και πέραν του χρονικού ορίου της ημερομηνίας υποβολής της αιτήσεως για μεσολάβηση.

Εξ άλλου και υπό τη νέα ρύθμιση (άρθρ. 16 παρ. 9) ισχύει η αναστολή του δικαιώματος απεργίας για χρονικό διάστημα δέκα (10) ημερών από την ημέρα προσφυγής. Δεδομένου ότι ο νόμος δεν διακρίνει, αναστέλλεται η άσκηση του δικαιώματος απεργίας επί 10 ημέρες, είτε η προσφυγή στη διαιτησία γίνεται μονομερώς, είτε μετά από κοινή συμφωνία των μερών. Επίσης η αναστολή ισχύει είτε η προσφυγή γίνεται από την πλευρά των εργαζομένων, είτε από την εργοδοτική πλευρά.

Ζ) Έφεση κατά της ΔΑ - Δευτεροβάθμια 5μελής Επιτροπή Διαιτησίας

Ο Ν. 4303/2014 προσέθεσε, μετά το άρθρο 16 του Ν. 1876/1990, δύο άρθρα: το άρθρο 16Α και το άρθρο 16Β. Το άρθρο 16Α προβλέπει τη **δυνατότητα ασκήσεως εφέσεως** κατά της αποφάσεως του Διαιτητή ή της Τριμελούς Επιτροπής Διαιτησίας. Κατά την Αιτιολογική Έκθεση επί του σχεδίου νόμου «η σοβαρότητα και οι επιπτώσεις μιας διαιτητικής απόφασης επιβάλλουν μία δεύτερη κρίση. Όταν υπάρχει δικαίωμα έφεσης για δικαστικές αποφάσεις, που εκδίδονται από αμερόληπτους ισόβιους δικαστές, δεν δικαιολογείται να μην υπάρχει δεύτερος βαθμός κρίσης για τις διαιτητικές αποφάσεις».

4. Βλ. ΑΠ 223/2001, ΔΕΝ 2001,714, Εφ.Αθ. 877/99, ΕΕργΔ 1999,602. Για το ζήτημα της έναρξης ισχύος και της αναδρομικής ισχύος της ΔΑ βλ. αναλυτικότερα Γ. Λεβέντη, Συλλογικό Εργατικό, 2007, σελ. 567 επ., Παπαδημητρίου, Η επίλυση των συλλογικών διαφορών εργασίας, σελ. 143 επ., Κουκιάδη, Εργατικό Δίκαιο - Συλλογικές Εργασιακές Σχέσεις, 2013, σελ. 835/836.

Η έφεση κατά της πρωτοβάθμιας ΔΑ ασκείται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της ΔΑ. Η προθεσμία και η άσκηση της εφέσεως αναστέλλει την εκτέλεση της αποφάσεως. Το ανασταλτικό αποτέλεσμα ισχύει έως ότου εκδοθεί απόφαση επί της ουσίας της έφεσης.

Η έφεση εκδικάζεται από Δευτεροβάθμια Επιτροπή Διαιτησίας που αποτελείται από πέντε (5) μέλη: α) Δύο μέλη προέρχονται από τον κατάλογο των διαιτητών του ΟΜΕΔ και β) τα λοιπά τρία μέλη απαρτίζονται από ένα Σύμβουλο της Επικρατείας και ένα Αρεοπαγίτη (που επιλέγονται με τους αναπληρωτές τους από το οικείο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο για θητεία ενός έτους) και ένα Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (που επιλέγεται με τον αναπληρωτή του από την Ολομέλεια του Νομ. Συμβ. για θητεία ενός έτους). Η επιλογή των δύο μελών της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής που προέρχονται από τον ΟΜΕΔ γίνεται με τη γνωστή διαδικασία, δηλ. επιλέγονται με συμφωνία των μερών από τον κατάλογο των διαιτητών του ΟΜΕΔ και σε περίπτωση ασυμφωνίας, με κλήρωση. Της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Διαιτησίας προεδρεύει ο εκάστοτε αρχαιότερος Σύμβουλος της Επικρατείας ή Αρεοπαγίτης και η ΔΑ εκδίδεται εντός είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία ανάληψης των καθηκόντων της Δευτεροβ. Επιτροπής.

Και επί της **Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Διαιτησίας έχουν εφαρμογή οι αυτοί κανόνες** που ισχύουν επί της διαιτησίας του πρώτου βαθμού (βλ. άρθρ. 16 παρ. 5, 6 και 8 Ν. 1876/1990). Δηλ. η κρίση της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής **πρέπει να θεμελιώνεται επί των αυτών στοιχείων, δηλ. πρέπει να εκτιμά τα οικονομικά και χρηματοοικονομικά στοιχεία της συλλογικής διαφοράς** (που περιλαμβάνουν εκτός των άλλων και τον πληθωρισμό και την εξέλιξη των τιμών), την **εξέλιξη της ανταγωνιστικότητας και την οικονομική κατάσταση των ασθενεστέρων επιχειρήσεων** της παραγωγικής δραστηριότητας στην οποία αναφέρεται η συλλογική διαφορά, την **πρόοδο στη μείωση του κενού της ανταγωνιστικότητας και στη μείωση του μοναδιαίου κόστους** (κατά τη διάρκεια του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής της Χώρας).

Επίσης η απόφαση και της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής πρέπει να περιέχει **πλήρη και τεκμηριωμένη αιτιολογία**, πρέπει δηλ. να δικαιολογεί την κρίση της παραθέτοντας όλα τα παραπάνω στοιχεία τα οποία κατά το νόμο λαμβάνονται υποχρεωτικώς υπ' όψη κατά την ουσιαστική επίλυση της συλλογικής διαφοράς. Σκοπός της δευτεροβάθμιας κρίσης είναι να ελέγξει αν η ΔΑ του πρώτου βαθμού είναι ορθή και σύμφωνη με τα κριτήρια που θεσπίζει ο νόμος. Για το λόγο αυτό, κατά τη διαδικασία ενώπιον της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής δεν επιτρέπεται η προσαγωγή νέων στοιχείων, αλλά η ΔΑ εκδίδεται με βάση τα στοιχεία που προσκομίσθηκαν στον πρώτο βαθμό (άρθρ. 16Α παρ. 5 Ν. 1876/1990). Η Δευτεροβάθμια Επιτροπή περιορίζεται να εξετάσει, εντός

των 20 ημερών που έχει στη διάθεσή της, την ορθότητα της ΔΑ του πρώτου βαθμού.

Από το γεγονός ότι: α) η κρίση του διαιτητή πρέπει να στηρίζεται στα στοιχεία που καθορίζει ο νόμος, β) η ΔΑ πρέπει να περιέχει πλήρη και τεκμηριωμένη αιτιολογία, γ) η ορθότητα της ΔΑ του πρώτου βαθμού ελέγχεται από Δευτεροβάθμια Επιτροπή, η πλειοψηφία της οποίας αποτελείται από δύο ανώτατους δικαστικούς και ένα Σύμβουλο του ΝΣΚ και δ) τέλος από το γεγονός ότι η πληρότητα της αιτιολογίας της ΔΑ αλλά και γενικότερα το κύρος της ΔΑ ελέγχονται δικαστικά, με την θέσπιση μάλιστα ειδικών διατάξεων για τον δικαστικό έλεγχο των ΔΑ (βλ. άρθρα 16 παρ. 6, 16B Ν. 1876/1990) προκύπτει η εμφανής βούληση του νομοθέτη να συνδέσει την **ουσιαστική κρίση** του διαιτητή ή της Επιτροπής Διαιτησίας **με την εφαρμογή συγκεκριμένων κανόνων** και να μετατρέψει την συλλογική διαφορά συμφερόντων σε νομική διαφορά.

η) Ο δικαστικός έλεγχος των ΔΑ

Ο δικαστικός έλεγχος των ΔΑ ρυθμίζεται από τη νέα διάταξη του άρθρ. 16B η οποία διακρίνει μεταξύ δύο περιπτώσεων δικαστικού ελέγχου:

— Όταν δεν έχει ασκηθεί έφεση κατά αποφάσεως διαιτησίας πρώτου βαθμού, ο δικαστικός έλεγχος υλοποιείται με άσκηση αγωγής ενώπιον του Μον. Πρωτοδικείου. Η αγωγή ασκείται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την πάροδο της προθεσμίας της εφέσεως κατά της ΔΑ ενώπιον της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Διαιτησίας.

Η αγωγή εκδικάζεται κατά τη διαδικασία των εργατικών διαφορών και αφορά τόσο την **εξωτερική νομιμότητα** της ΔΑ, (δηλ. το αν τηρήθηκε η νόμιμη διαδικασία για την έκδοση της ΔΑ, αν ελήφθησαν υπ' όψη όλα τα στοιχεία του φακέλλου, αν συνείρεχαν όλες οι κατά νόμον προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των μερών στη διαιτητική διαδικασία και για την έκδοση ΔΑ, π.χ. αν τα μέρη είχαν αρμοδιότητα και ικανότητα προς σύναψη ΣΣΕ κ.ο.κ.) όσο και την **εσωτερική νομιμότητα** της ΔΑ (δηλ. την ουσιαστική κρίση επί της διαφοράς, π.χ. ελέγχεται η πληρότητα της αιτιολογίας της ΔΑ, αν η ουσιαστική ρύθμιση δικαιολογείται επαρκώς με βάση τα στοιχεία που προβλέπει ο νόμος κ.ο.κ.).

Η αγωγή εγείρεται από μέρη που συμμετείχαν στη διαδικασία και η εκδοθησομένη απόφαση ισχύει για όλα τα μέρη που δεσμεύονται από τη ΔΑ. Εδώ δηλ. ο νόμος διευρύνει τη δεσμευτικότητα και το δεδικασμένο της δικαστικής αποφάσεως και επί των μερών εκείνων, τα οποία δεν ήταν διάδικοι στη δίκη για το κύρος της ΔΑ ενώπιον του πολιτικού δικαστηρίου, δεσμεύονται όμως από τη ΔΑ⁵. Ο νόμος επιδιώκει να επιταχύνει τη δίκη για το κύρος της ΔΑ. Για το λόγο αυτό η δικάσιμος

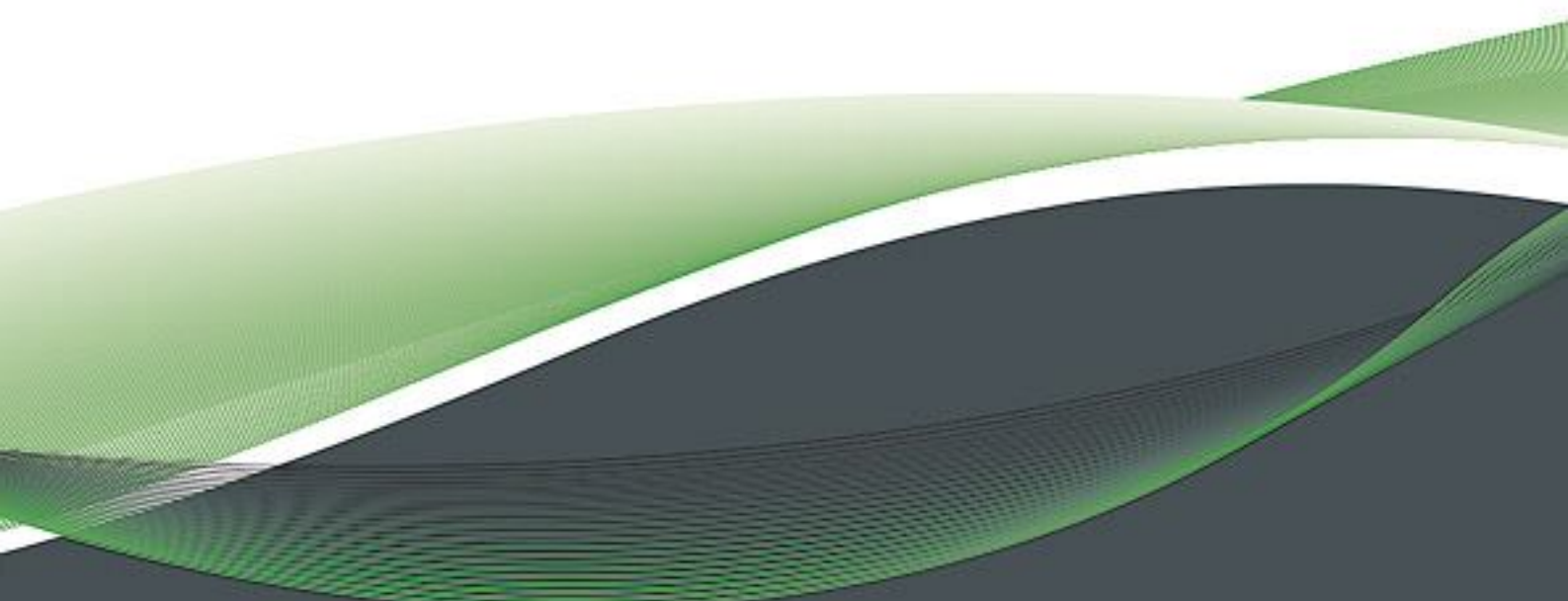
5. Βλ. σχετικά Λεβέντη, Συλλογικό Εργατικό, 2007, σελ. 457 επ.

για τη συζήτηση της αγωγής ορίζεται εντός 45 ημερών από την κατάθεση της αγωγής, ανεξάρτητα από τον αριθμό των υποθέσεων της δικασίμου. Επίσης η έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης ασκείται εντός 15 ημερών από την επίδοση της πρωτόδικης απόφασης. Η δικάσιμος για τη συζήτηση της έφεσης ορίζεται εντός 30 ημερών από την άσκησή της και η προθεσμία κλήτευσης είναι 15 ημέρες πριν από τη συζήτηση. Αρμόδιο καθ' ύλην να δικάσει την έφεση είναι –κατά τα μέχρι σήμερα ισχύοντα– το Μονομελές Εφετείο (άρθρ. 19 ΚΠολΔ).

— Όταν έχει ασκηθεί έφεση κατά της ΔΑ του πρώτου βαθμού, τότε ο δικαστικός έλεγχος σχετικά με το κύρος της ΔΑ της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Διαιτησίας υλοποιείται με άσκηση αγωγής, εντός προθεσμίας 10 ημερών από την κοινοποίηση της ΔΑ της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής, ενώπιον του Εφετείου. Δεδομένου ότι στη Δευτεροβάθμια Επιτροπή Διαιτησίας συμμετέχουν ανώτατοι δικαστικοί, ο νομοθέτης έκρινε ότι ο δικαστικός έλεγχος της απόφασης της Δευτεροβ. Επιτροπής πρέπει να ασκείται από ανώτερο δικαστήριο. Αρμόδιο είναι το Μονομελές Εφετείο, αφού η καθ' ύλην αρμοδιότητα για την εκδίκαση των διαφορών αυτών ανήκει στο Μον. Πρωτοδικείο (άρθρ. 16 αριθμ. 5 ΚΠολΔ) και εφαρμόζεται άλλωστε η διαδικασία των εργατικών διαφορών. Η αγωγή εγείρεται από μέρη που συμμετείχαν στη διαιτητική διαδικασία και η εκδοθησομένη απόφαση παράγει και εδώ διευρυμένο δεδικασμένο, καταλαμβάνοντας όλα τα μέρη που δεσμεύονται από τη ΔΑ. Το δικαστήριο εξετάζει τόσο την εξωτερική όσο και την εσωτερική νομιμότητα της ΔΑ και η συζήτηση της αγωγής ορίζεται σε σύντομη δικάσιμο εντός 45 ημερών από την κατάθεση της αγωγής. Ο νόμος (άρθρ. 16B Ν. 1876/1990) δεν προβλέπει τη δυνατότητα άσκησης εφέσεως κατά της πρωτοβάθμιας απόφασης. Δεδομένου ότι η δυνατότητα δευτεροβάθμιας κρίσης δεν κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα (20 παρ. 1) ούτε στην ΕΣΔΑ (άρθρ. 6), η θέσπιση ανεκκλήτου δεν αντίκειται στο Σύνταγμα (βλ. *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (Νίκας)*, ΚΠολΔ I, (2000), 12 αριθμ. 1). Δυνατή είναι βεβαίως η άσκηση αιτήσεως αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Εφετείου ενώπιον του ΑΠ.

Συμπερασματική παρατήρηση. Η σύντομη αναδρομή στις σπουδαιότερες διατάξεις της νέας ρύθμισης οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η νέα ρύθμιση εισάγει ένα σύστημα υποχρεωτικής διαιτησίας, η μονομερής προσφυγή στο οποίο είναι ευχερέστατη μετά την (υποχρεωτική για το μεσολαβητή) υποβολή πρότασης μεσολάβησης.

Προφανής επιδίωξη και προσδοκία του νομοθέτη είναι ότι η, μετά τη μεσολάβηση, μακρά και επίπονη διαιτητική διαδικασία, η οποία εν πολλοίς μετατρέπει τη συλλογική διαφορά συμφερόντων σε νομική διαφορά και οδηγεί τελικώς τη ΔΑ στα πολιτικά δικαστήρια, θα αποτρέψει τα μέρη από την προσφυγή στη διαιτησία και θα τα παρακινεί να επιλύουν τη διαφορά μόνα τους με ελεύθερες διαπραγματεύσεις και με τη σύναψη ΣΣΕ.

ISBN: 978-960-562-388-3

15315